Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru Judecător: Galușceac Eduard
Dosarul nr. 2r-2770/23
2-23083434-02-25r-07082023

D E C I Z I E
Colegiul Civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Chişinău

02 noiembrie 2023 mun. Chişinău

în componenţă:
Preşedintele şedinţei, judecător: Anatol Pahopol
Judecători: Ruxanda Pulbere şi Ala Malîi

examinând, în lipsa părților, recursul declarat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, în cauza civilă la demersul înaintat de executorul judecătoresc Stoian Grigore privind aplicarea față de debitorul Novocșinov Vasile a interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni,

a c o n s t a t a t:

Circumstanțele cauzei:

La data de 08 iunie 2023, executorul judecătoresc Stoian Grigore s-a adresat în instanţă cu un demers prin care a solicitat aplicarea interdicţiei de a părăsi țara debitorului Novocșinov Vasile Iurie a.n.13.01.1992, IDNP 2006021048544, cu domiciliul în r-nul. Criuleni, sat. Mălăieştii Noi.

În motivarea demersului executorul judecătoresc Stoian Grigore a indicat că, în procedura de executare forţată se află documentul executoriu nr. 2-903/2022 din 08.12.2022 emis de Judecătoria Criuleni, sediul Central, privind încasarea de la Novocşinov Vasile Iurie a.n.13.01.1992, IDNP 2006021048544, cu domiciliul în r-nul. Criuleni, sat. Mălăieştii Noi în beneficiul lui Elcin Aliev a datoriei în sumă totală de 51500 lei.

Întru executarea hotărârii menţionate mai sus, de către executorul judecătoresc au fost întreprinse măsurile de asigurare a executării şi acţiunile executare în conformitate cu prevederile art. 62, 63 ale Codului de executare.

Menționează executorul judecătoresc că, prin încheierea nr. 176-15968/2023, s-a dispus intentarea procedurii de executare în baza documentului executoriu în cauză şi numită în condiţiile art.62 Cod de executare procedura de conciliere a părţilor, la care debitorul fiind somat legal nu s-a prezentat.

Totodată comunică că, în urma interpelărilor făcute în adresa instituţiilor de stat, deţinătoare de registre, precum şi din informaţia parvenită nu a fost stabilit locul aflării bunurilor debitorului. Conform cererii creditorului urmăritor, acesta a solicitat aplicarea faţă de debitor a tuturor măsurilor în vederea executării documentului executoriu, astfel verificând baza de date ACCES s-a constatat că debitorul traversează frontiera de stat, iar obligaţiile prevăzute în procedura de executare nu le onorează, fiind necesară aplicarea interdicţiei de părăsire a hotarelor ţării.

Mai indică executorul judecătoresc că, în adresa debitorului au fost expediate un şir de scrisori prin care a fost somat în repetate rânduri de a se prezenta la birou în vederea onorării obligaţiilor conform documentului executoriu.

Odată cu înaintarea documentului executoriu spre executare silită, de către executorul judecătoresc au fost întreprinse un şir de acţiuni în vederea executării documentului executoriu, iar pe toată perioada procedurii de executare debitorul intenţionat a tergiversat executarea hotărârii de judecată.

Luând în consideraţie că suma debitorială este considerabilă şi până la momentul de faţă nu este achitată, iar debitorul ignoră în continuare cerinţele legale de a se prezenta, această situaţie face imposibilă executarea hotărârii judecătorești, ţinând cont că acesta a fost informat despre acţiunile întreprinse, iar motivul necesităţii prezentării acestuia la biroul executorului judecătoresc îl serveşte necesitatea întocmirii actelor de executare silită în prezenta debitorului, or legea prevede expres că la întreprinderea acţiunilor de executare silită prezenţa debitorului este obligatorie.

De asemenea comunică că, hotărârea judecătorească nu a fost executată exclusiv din vina debitorului, fapt care pune în pericol dreptul creditorului, garantat de art.6 CEDO, la un proces echitabil.

Menționează că între debitor şi creditor nu a fost încheiată o tranzacţie de împăcare şi nici nu i-a fost acordat un grafic de achitare, solicitând întreprinderea tuturor măsurilor în scopul încasării datoriei.

Astfel, ţinând cont de faptul că debitorul este obligat să execute hotărârea de judecată întocmai şi la timp fără întârzieri nejustificate, executorul judecătoresc Stoian Grigore constată faptul eschivării de la executarea hotărârii de judecată a debitorului.

Executorul judecătoresc Stoian Grigore consideră oportună aplicarea imediată a interdicţiei de părăsire a hotarelor ţării în privinţa debitorului Novocşinov Vasile Iurie, deoarece s-ar face dificilă sau chiar imposibilă executarea hotărârii de judecată întru-cât plecarea acestuia peste hotarele ţării ar putea fi definitivă.

Având în vedere că debitorul se eschivează de la executarea hotărârii de judecată este necesară aplicarea interdicţiei de părăsire a hotarelor ţării în vederea întreprinderii măsurilor de executare silită, precum şi sancţionarea acestuia în conformitate cu legislaţia în vigoare, or la materialele procedurii de executare creditorul a solicitat aplicarea acestei măsuri asigurătorii în temeiul art. 22, 64 Cod de executare.

Aşadar, în viziunea executorului judecătoresc, se denotă clar că debitorul, contrar art.120 din Constituție, se eschivează de la executarea hotărârii, astfel, în scopul executării documentelor executorii este necesară aplicarea a interdicției de a părăsi hotarele ţării în privința debitorului pentru un termen de şase luni, având în vedere că debitorul nu a executat documentul executoriu.

Executorul judecătoresc Stoian Grigore consideră că restricţiile impuse drepturilor debitorului la libera circulaţie, drepturi garantate de Constituţie şi de CEDO, urmăresc un scop legitim, au la bază temei legal, sunt de interes public, evident necesare într-o societate democratică şi proporţionale cu scopul urmărit.

Solicită executorul judecătoresc Stoian Grigore, aplicarea interdicției de a părăsi hotarele țării pe un termen de 6 luni pe numele debitorului Novocșinov Vasile Iurie a.n.13.01.1992, IDNP 2006021048544, cu domiciliul în r-nul. Criuleni, sat. Mălăieştii Noi.

Poziția instanței de fond:

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, s-a respins demersul executorului judecătoresc Stoian Grigore cu privire la aplicarea interdicției de a părăsi țara în privința debitorului Novocșinov Vasile.

Solicitarea recurentului:

La data de 18 iulie 2023 (potrivit factorului poștal), executorul judecătoresc Stoian Grigore a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii instanței de fond, cu emiterea unei noi soluții de admitere a demersului cu aplicarea interdicției de a părăsi țara în privința debitorului Novocșinov Vasile.

Consideră executorul judecătoresc că încheierea instanței de fond de respingere a demersului este una lipsită de temei juridic, fiind încălcat dreptul creditorului la executarea unei hotărâri judecătorești irevocabile.

Termenul de declarare a recursului:

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Colegiul civil, a stabilit că încheierea recurată a fost emisă la 16 iunie 2023, iar recursul a fost declarat la data de 18 iulie 2023.

Având în vedere că la materialele cauzie lipsesc date care să confirme recepționarea de către recurent a încheierii contestate, Colegiul consideră recursul ca fiind declarat în termen.

Aprecierea instanței de recurs:

Analizând legalitatea şi temeinicia încheierii contestate, prin prisma argumentelor invocate de recurent şi a materialelor din dosar, Colegiul civil consideră recursul drept neîntemeiat şi care urmează a fi respins din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului şi a referinţei la recurs, fără examinarea admisibilităţii şi fără participarea părţilor.

Potrivit art. 427 lit. a) CPC, instanţa de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept: să respingă recursul şi să menţină încheierea.

Conform art. 64 Cod de executare, interdicţia de a părăsi ţara în cel mult 6 luni se aplică de către instanţa de judecată, la demersul executorului judecătoresc, doar după luarea măsurilor de asigurare a executării documentului executoriu, cu

obligarea executorului judecătoresc de a efectua periodic un control privind necesitatea menţinerii acestei interdicţii.

Din materialele dosarului se atestă că, în procedura executorului judecătoresc Stoian Grigore se află documentul executoriu nr. 2-903/2022 din 08.12.2022 emis de Judecătoria Criuleni, sediul Central, privind încasarea de la Novocşinov Vasile Iurie în beneficiul lui Elcin Aliev, a datoriei în sumă totală de 51500 lei.

Prin încheierile nr. 176-15968/23 din 19 ianuarie 2023, a fost intentată procedura de executare și aplicate măsurile de asigurare a executării documentului executoriu (f.d.5-6).

Conform informației eliberate de CNAM, debitorul nu este încadrat în câmpul muncii (f.d.10).

Conform răspunsurilor parvenite de la instituțiile financiare, debitorul nu deține conturi sau mijloace financiare suficiente, care ar putea fi urmărite în scopul achitării sumei debitoriale.

Astfel, verificând argumentele invocate de executorul judecătoresc Stoian Grigore în demersul privind aplicarea interdicţiei de a părăsi ţara în privinţa debitorului Novocșinov Vasile, prin prisma prevederilor legale, prima instanță corect a conchis că, în speță nu sunt întrunite condițiile prevăzute de lege pentru aplicarea debitorului interdicției de a părăsi țara.

Subsidiar, instanța de recurs accentuează că, interdicţia de a părăsi ţara, stipulată de art. 64 din Codul de executare, este o măsură excepţională, fiind instituită pentru asigurarea executării documentului executoriu. Aceasta se aplică doar după ce au fost efectuate măsurile prevăzute de art. 63 alin. (1) din Codul de executare. După conţinutul lor, aceste măsuri, având scopul de a asigura executarea documentului executoriu, reprezintă un spectru de interdicţii, ce grevează direct sau indirect patrimoniul debitorului, din care urmează a fi percepută datoria.

Colegiul judiciar subliniază că, interdicţia de a părăsi ţara, fiind măsură legală de asigurare a executării efective a hotărârii judecătoreşti, nu reprezintă o ingerinţă nejustificată în dreptul la libera circulaţie, garantat de art. 27 din Constituţie şi normele actelor internaţionale.

Conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, în contextul unor litigii având ca subiect ingerinţa în dreptul de a părăsi ţara, măsura de restricţionare a trecerii frontierei de stat a unei persoane debitoare ar putea fi dispusă în cazul în care este necesară protejarea drepturilor altor persoane, şi

anume protejarea drepturilor şi intereselor legitime ale creditorilor ce dispun de un titlu executoriu.

În speţa Reiner contra Bulgariei (nr. 46343/99 din 23 mai 2006) Curtea Europeană a estimat că „...din principiul proporţionalităţii reiese că restricţia privind dreptul de a părăsi ţara sa din cauza unei datorii neachitate nu poate fi justificată decât în măsura în care urmăreşte un scop, perceperea datoriei, iar faptul că debitorul părăseşte ţara ar putea compromite şansele de a percepe suma în cauză".

Conform constatărilor Curţii Europene, măsura restrictivă trebuie să fie prevăzută expres de lege, să aibă la origine un temei legal şi să fie aplicată doar după expirarea termenului de executare benevolă a titlului executoriu şi după întreprinderea unor eforturi rezonabile pentru a percepe datoria prin alte mijloace, astfel, încât restricţia să fie o ultimă soluţie de natură a influenţa conduita şi responsabilitatea debitorilor pentru executarea titlurilor executorii.

Conform Codului de executare, interdicţia de a părăsi ţara este aplicabilă doar după expirarea termenului de executare benevolă şi în cazul epuizării altor mijloace, cu respectarea prevederilor exprese ale art. 22 alin. (1) lit. x) şi art. 63 din Codul de executare.

Astfel, Colegiul judiciar conchide asupra netemeiniciei demersului executorului judecătoresc, în condițiile în care atât din demers cât şi din materialele anexate la acesta nu rezultă probe concludente întru susţinerea oportunităţii aplicării interdicţiei de a părăsi ţara.

În circumstanțele relatate supra, la caz, instanța de fond just a stabilit că în prezent nu sunt temeiuri de aplicare a interdicției de a părăsi țara, or atît din demers, cît şi din materialele anexate la acesta nu se atestă probe întru susţinerea oportunităţii aplicării interdicţiei de a părăsi ţara, or debitorul nu este obligat prin documentul executoriu să îndeplinească prestații/obligații personale, cum ar fi îndeplinirea unor munci, prestarea unor lucrări, servicii sau dezmințirea unor informații, etc., obligații care pot fi executate numai de debitor personal.

În atare circumstanțe, în care executorul judecătoresc Stoian Grigore nu a demonstrat că a luat toate măsurile necesare pentru asigurarea executării documentului executoriu, prin admiterea demersului privind aplicarea interdicției de a părăsi țara, în prezenta speţă s-ar îngrădi dreptul la libera circulaţie, prevăzut de art.art. 27 şi 36 din Constituţia RM, precum şi de art. 2 al Protocolului nr. 4 la Convenţia Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care

statuează că „...orice persoană este liberă să părăsească orice țară, inclusiv pe a sa. Exercitarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea naţională, siguranţa publică, menţinerea ordinii publice, prevenirea faptelor penale, protecţia sănătăţii sau a moralei, ori pentru protejarea drepturilor şi libertăţilor altora", ceea ce este inadmisibil.

Or, atît la nivel național, cît și la nivel internațional, limitarea libertății de circulație poate apărea ca o normă cu caracter exclusiv, ca o măsură strict necesară raportată la conduita persoanei și nicidecum ca o măsură de constrîngere cu caracter psihologic. Altfel vorbind, limitarea dreptului la libera circulație poate interveni doar în cazuri excepționale cînd persoana întreprinde acțiuni active capabile de a leza drepturile și libertățile altora și o altă soluție în vederea curmării unui asemenea comportament nu există, condiții ce nu se atestă la caz.

Instanța de recurs respinge argumentele invocate de recurent în cererea de recurs cu referire la faptul că a întreprins toate măsurile de asigurare a executării și că a demonstrat că neaplicarea interdicților față de debitor, ar face imposibilă sau dificilă executarea documentului executoriu. Or, executorul judecătoresc dispune de alte pârghii legale pentru a executa documentul executoriu, iar aplicarea interdicțiilor solicitate de executorul judecătoresc, fără un temei plauzibil, este neîntemeiată și ar duce la încălcarea dreptului la libera circulaţie prevăzut de acte naţionale și internaţionale.

Reieşind din faptul, că încheierea recurată a fost adoptată cu respectarea normelor de drept procedural, Colegiul civil a ajuns la concluzia, că recursul declarat de către executorul judecătoresc Stoian Grigore urmează a fi respins ca neîntemeiat, cu menținerea încheierii primei instanţe.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 CPC, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Chişinău,-

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de executorul judecătoresc Stoian Grigore.

Se menține încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, în cauza civilă la demersul înaintat de executorul judecătoresc Stoian Grigore privind aplicarea față de debitorul Novocșinov Vasile a interdicției de a părăsi țara pe un termen de 6 luni.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Preşedintele şedinţei, judecător: Anatol Pahopol

Judecători: Ruxanda Pulbere

Ala Malîi